यः स जानन्महातेजा वृद्धस्यैकं ममात्मजं । गतवानेव कोपस्य वशं परमदुर्म्मतिः ।
पुत्रशोकमनुप्राप्त एष रैभ्यस्य कर्म्मणा । त्यक्ष्यामि त्वामृते पुत्र प्राणानिष्टतमान् भुवि । १०७८
यथाऽहं पुत्रशोकेन देहं त्यक्ष्यामि किल्बिषी । तथा ज्येष्ठः सुतो रैभ्यं हिंस्याच्छीघ्रमनागसं ।
सुखिनो वै नरा येषां जात्या पुत्रो न विद्यते । ये पुत्रशोकमप्राप्य विचरन्ति यथासुखं ।
ये तु पुत्रकृताच्छोकाद्भृशं व्याकुलचेतसः । शपन्तीष्टान् सखीनार्त्तास्तेभ्यः पापतरो नु कः ।
परासुश्च सुतो दृष्टः शप्तश्चेष्टः सखा मया । ईदृशीमापदं कोऽत्र द्वितीयोऽनुभविष्यति ।
॥ लोमश उवाच ॥ विलप्यैवं बहुविधं भरद्वाजोऽदहत् सुतं । सुसमिद्धं ततः पश्चात् प्रविवेश हुताशनं । १०७९
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि तीर्थयात्रापर्व्वणि यवक्रीतोपाख्याने सप्तत्रिंशदधिकशततोऽध्यायः ॥ १३७ ॥
॥ लोमश उवाच ॥ एतस्मिन्नेव काले तु बृहद्युम्नो महीपतिः । सत्रं तेने महाभागो रैभ्ययाज्यः प्रतापवान् ।
तेन रैभ्यस्य वै पुत्रावर्व्वावसुपरावसू । वृतौ सहायौ सत्रार्थं बृहद्युम्नेन धीमता ।
तत्र तौ समनुज्ञातौ पित्रा कौन्तेय जग्मतुः । आश्रमे त्वभवद्रैभ्यो भार्य्या चैव परावसोः ।
अथावलोककोऽगच्छद्गृहानेकः परावसुः । कृष्णाजिनेन संवीतं ददर्श पितरं वने ।
जघन्यरात्रे निद्राऽन्धः सावशेषे तमस्यपि । चरन्तं गहनेऽरण्ये मेने स पितरं मृगं । १०७५
मृगन्तु मन्यमानेन पिता वै तेन हिंसितः । अकामयानेन तदा शरीरत्राणमिच्छता ।
तस्य स प्रेतकार्य्याणि कृत्वा सर्व्वाणि भारत । पुनरागत्य तत्सत्रमब्रवीद्भ्रातरं वचः ।
इदं कर्म्म न शक्तस्त्वं वोढुमेकः कथञ्चन । मया च हिंसितस्तातो मन्यमानेन तं मृगं ।
सोऽस्मदर्थे व्रतं तात चरत्वं ब्रह्महिंसनं । समर्थोऽप्यहमेकाकी कर्म्म कर्त्तुमिदं मुने ।
॥ अर्व्वावसुरुवाच ॥ करोतु वै भवान् सत्रं बृहद्युम्नस्य धीमतः । ब्रह्मबध्याञ्चरिष्येऽहं त्वदर्थं नियतेन्द्रियः । १०८००
॥ लोमश उवाच ॥ स तस्य ब्रह्मबध्यायाः पारं गत्वा युधिष्ठिर । अर्व्वावसुस्तदा सत्रमाजगाम पुनर्म्मुनिः ।
ततः परावसुर्दृष्ट्वा भ्रातरं समुपस्थितं । बृहद्युम्नमुवाचेदं वचनं हर्षगद्गदं ।
एष ते ब्रह्महा यज्ञं माद्रष्टुं प्रविशेदिति । ब्रह्महा प्रेक्षितेनापि पीडयेत्त्वामसंशयं ।
॥ लोमश उवाच ॥ तच्छ्रुत्वैव तदा राजा प्रेष्यानाह स विट्पते । प्रेष्यैरुत्सार्य्यमाणस्तु राजन्नर्व्वावसुस्तदा ।
न मया ब्रह्महत्येयं कृतेत्याह पुनःपुनः । उच्यमानोऽसकृत् प्रेष्यैर्ब्रह्महन्निति भारत । १०८०५
नैव स्म प्रतिजानाति ब्रह्मबध्यां स्वयंकृतां । मम भ्रात्रा कृतमिदं मया स परिमोचितः ।
स तथा प्रवदन् क्रोधात्तैश्च प्रेष्यैः प्रभाषितः । तूष्णीं जगाम ब्रह्मर्षिर्व्वनमेव महातपाः ।
उग्रं तपः समास्थाय दिवाकरमथाश्रितः । रहस्यवेदं कृतवान् सूर्य्यस्य द्विजसत्तमः ।
मूर्त्तिमांस्तं ददर्शाथ स्वयमग्र्यभुगव्ययः ॥ लोमश उवाच ॥ प्रीतास्तस्याभवन् देवाः कर्म्मणाऽर्व्वावसोर्नृप ।
तन्ते प्रवरयामासुर्निरासुश्च परावसुं । ततो देवा वरं तस्मै ददुरग्निपुरोगमाः । १०८१०
स चापि वरयामास पितुरुत्थानमात्मनः । अनागस्त्वं ततो भ्रातुः पितुश्चास्मरणं वधे ।
भरद्वाजस्य चोत्थानं यवक्रीतस्य चोभयोः । प्रतिष्ठाञ्चापि वेदस्य सौरस्य द्विजसत्तमः ।